

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

12 decembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Daguța Sergiu, Talpă Boris, Eremciuc Ghenadie, Malanciuc Ion,

a judecat, fără citarea părților, recursul declarat de către inculpatul Suruceanu Eugen, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2022, în cauza penală în privința lui

Suruceanu Eugen xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 11.01.2017 – 29.06.2018;

Instanța de apel: 26.07.2018 – 18.12.2018;

Instanța de recurs: 11.04.2019 – 28.05.2019;

Instanța de apel: 05.07.2019 – 06.04.2022;

Instanța de recurs: 14.07.2022 – 12.12.2023.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 29 iunie 2018, procesul penal în privința lui Suruceanu Eugen, vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.241 alin.(2) Cod penal, a fost încetat din motivul expirării termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.

Suruceanu Eugen a fost condamnat în baza art.190 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, la amendă în mărime de 1000 unități convenționale, echivalentul a 20000 lei, cu privarea de dreptul de a exercita funcții administrative de dispoziție și organizatoric-economice pe un termen de 3 ani.

Potrivit art.106 alin.(1), (2) lit. b) Cod penal, s-a dispus confiscarea de la Suruceanu Eugen, în beneficiul statului a sumei de 125.632,54 lei, rezultate în urma comiterii infracțiunilor.

S-a aplicat sechestrul pe bunurile mobile și imobile ce aparțin cu drept de proprietate inculpatului în suma totală de 125.632.54 lei în scopul executării confiscării speciale.

Acțiunea civilă înaintată de Bambuleac Natalia, Buruiană Victor, Buruiană Maria, Covalciuc Sanda și Cotici Ion, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că, Suruceanu Eugen, în perioada lunilor iulie - august 2013, fiind reprezentantul CIOFF Moldova și având o înțelegere prealabilă cu Prikladova Mina, care îndeplinind funcția de coregraf al ansamblului de dans „Struguraș” a Palatului de Cultură a Primăriei or. Ungheni, conform ordinului de angajare nr. 584 din 21.06.1995, deși figura în calitate de administrator al SRL „Stelada-Com” (persoană juridică ce nu a fost reînregistrată) și SRL „Intercultura” (în proces de lichidare din 24.09.2009) care nu au ca gen de activitate organizarea de tururi turistice cu element de extraneitate, contrar prevederilor Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi art.art.1, 2, 7, 13, ce impun restricții la practicarea activității în bază de licență, prevederi congruente cu Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător art.8 alin.(1) lit. a), pct. 29) ce impune - prezenta unei licențe pentru practicarea activității de turism, având drept premisă contractul de transport nr.41 din 11.07.2013 deja încheiat între primăria Ungheni și SRL „Cristef Turtrans” SRL, privind serviciile de transport de pasageri pe ruta Chișinău – Minturno (Italia) - Chișinău pentru perioada 25.07.2013 - 11.08.2013, au desfășurat o activitate ilegală de întreprinzător, manifestată prin colectarea sumelor bănești de la 50 persoane și perfectarea actelor necesare în scopul organizării unei deplasări turistice în Italia, or. Minturno, obținând un profit în proporții mari în sumă de 91.541,98 lei.

Acțiunile acestuia au fost încadrate în baza art.241 alin.(2) lit. b), c) Cod penal, ca practicarea ilegală a activității de întreprinzător, soldată cu obținerea unui profit în proporții mari, de două persoane și cu folosirea situației de serviciu.

Tot el, în perioada de timp de la 28.07.2013 până la 08.08.2013, prezentându-se în calitate de reprezentant CIOOF Moldova, în absența unor calități delegate din partea autorităților publice locale Ungheni, asumând-u-și calitatea de persoană responsabilă de organizarea plecării ansamblului „Struguraș” din or. Ungheni în R. Italia or. Minturno și or. Ausonia în vederea participării la concursul internațional folcloric organizat de CIOOF Mondial, prin înșelăciune și abuz de încredere a însușit banii sub formă de plăți diurne, oferite de către organizatorii festivalului, în sumă de 4 euro pentru o zi pentru fiecare participant, prin ce membrilor ansamblului „Struguraș” în număr de 42 persoane autorizate la acest concurs le-au fost cauzate daune materiale considerabile în sumă totală de 2016 euro, echivalentul a 34.090 lei 56 bani.

Acțiunile acestuia au fost încadrate în baza art.190 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, adică dobândirea ilicită a bunurilor alicii persoane prin înșelăciune, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, cu folosirea situației de serviciu.

3. Nefiind de acord cu soluția pronunțată, inculpatul, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat pe ambele capete de acuzare.

În motivarea apelului a invocat că instanța s-a limitat la enumerarea probelor acuzatorului de stat și ulterior concluzionând la general, că aceste probe îi demonstrează vina, fără a le da o apreciere și anume:

-instanța de fond, nu a ținut cont că, procurorul și-a construit învinuirea neluând în serios mai mulți martori, unii din care au fost audiați doar superficial la urmărirea penală și ulterior nu au fost citați de partea acuzării pentru a fi audiați și în judecată, efectele acțiunilor de la urmărirea penală neputând fi înlăturate în instanța de fond;

- incorect au fost admise (în principiu) acțiunile civile ale părților vătămate, deși în cadrul cercetării judecătorești s-a constatat faptul lipsei acțiunilor civile sau cererilor de chemare în judecată în privința lui. Mai mult, s-a constatat faptul că la audierea părților vătămate, în faza urmării penale și judecată, acestea nu au înaintat pretenții concrete față de Suroceanu Eugen, iar în faza susținerilor verbale la judecarea cauzei fiindu-le adresate întrebări din partea președintelui de judecată în privința motivului neconcretizării pretențiilor și absenței cererilor de chemare în judecată, părțile vătămate nu au dat explicații;

- de către instanță nu au fost reținute depozițiile date de el, care sunt confirmate prin probele prezentate de el în cadrul urmării penale și anume declarația de venit pe perioadă impozitării anului 2013 prezentată de către Suroceanu Eugen, în calitate de persoană fizică, organelor fiscale în anul 2014 - care conține date legate de venitul lui Suroceanu Eugen acumulat în rezultatul acordării serviciilor de impresariat ansamblului de dans „Struguraș” a Palatului de Cultură a Primăriei or. Ungheni; dovada achitării impozitului pe venitul acumulat de Suroceanu Eugen în rezultatul acordării serviciilor de impresariat ansamblului de dans „Struguraș” (ordin bancar de încasare a impozitului - 18 % din venit); dovada achitării de către Suroceanu Eugen a serviciilor hoteliere pentru cazarea familiilor Buruianu și Bambuleac în or. Minturno (factură de plată); dovada achitării de către Suroceanu Eugen a motorinei la deplasarea transportului delegației pe teritoriul Italiei în perioada festivalurilor (cecuri de plată); dovada achitării de către Suroceanu Eugen către SRL „Cristefertrans” a serviciilor de transport până la deplasare la rugămintea martorului Prikladova Nina (Primăria or. Ungheni făcând plata suplimentară numai după deplasare - factură fiscală);

- probele demonstrează faptul că, el a acumulat un venit mult mai mic de cât cei 91 541,98 lei pe care îi atribuie procurorul că i-ar fi dobândit în urma activității sale, iar acest venit este mai mic chiar și decât proporțiile de 77 000 lei - de la care se consideră a constitui o infracțiune în temeiul art.241 Cod penal, la momentul prestării serviciilor de către inculpat în anul 2013;

- instanța de fond nu a reținut faptul că dânsul a prestat numai o dată servicii de impresariat artistic - în calitate de persoană fizică, fapt care nu este limitat prin lege cu obligația de a deține patent sau licență și mai mult atât, aceasta nu se poate considera a fi ca atare o „activitate” odată ce nu întrunește elementele unui fapt de „activitate comercială continuă”.

- nu s-a făcut un calcul prin care s-ar verifica sau s-ar demonstra că anume inculpatul a obținut un profit în sumă de 91 541,98 lei, odată ce nu există la materialele cauzei anexat vreun raport de expertiză financiar-economică, concluzie a unui expert sau specialist, care ar confirma în genere existența acestei sume și mai mult ca atât, care ar confirma că această sumă se poate considera a fi venitul lui.

- nu e clar din ce rezultă suma de 91 541,98 lei, atunci când și procurorul în susținerile verbale menționează despre suma aproximativă de 60 000 lei, solicitând

încetarea procesului penal pe acest capăt de învinuire din motivul lipsei elementelor constitutive a componenței de infracțiune prevăzute de art.241 Cod penal.

- părțile vătămate nu au făcut declarații că, ar cunoaște sau măcar ar fi auzit ca Suruceanu Eugen să fi primit diurne pentru grupul din Republica Moldova. Partea vătămată Buruiană Măria în judecată a declarat că nu poate dovedi cele spuse de fiul patronului și anume legat de faptul că organizatorii au achitat diurne participanților festivalului, iar partea vătămată Buruiană Victor, audiat în judecată a declarat că, surorile Marcoci i-au spus de diurne. Însă, martorii dați nu au fost audiați în judecată pentru a clarifica ce fel de diurne, cine și cui a achitat diurne, a primit grupul din Moldova la festival careva diurne, de unde le sunt cunoscute surorilor Marcoci careva presupuse circumstanțe ce țin de presupusele diurne. Toți martorii audiați în proces, atât din partea acuzării, cât și a apărării, nu au dat depoziții că, ar cunoaște sau măcar au auzit - ca el să fi primit diurne pentru grupul din Republica Moldova.

- instanța nemotivat a respins cererea, prin care inculpatul a solicitat interogarea în calitate de martori a persoanelor: Francesco Mallozi, Crețu Sergiu, Popa Vasile, Trocin Dumitru, Suruceanu Elvira, Marcoci Cristina, deși în cadrul cercetării judecătorești s-au constatat existența unor presupuneri precum că muzicanții din Chișinău care ar fi evaluat împreună cu ansamblul de dans „Struguraș” ar fi primit careva bani de la Suruceanu Eugen. Existența acestui fapt putea fi confirmată în principiu numai de către Crețu Sergiu, care era și conducătorul orchestrei care a evaluat împreună cu ansamblul de dans „Struguraș”, prin ce i s-a încălcat dreptul la apărare și principiul egalității părților în proces.

- nu a avut parte de un proces contradictoriu, or, deși partea acuzării a avut posibilitatea de a asigura prezența martorilor săi, martorii solicitați de către inculpat fiind admiși pentru audiere doar 3 din cei 12 martori ai părții acuzării;

- reieșind din circumstanțele menționate și ca urmare a încălcării egalității drepturilor procesuale a inculpatului în raport cu acuzarea, a fost imposibilă elucidarea completă a chestiunilor care stau nemijlocit la baza învinuirii sale, în instanța de fond.

Mai mult, potrivit procesul-verbal nr.RG/15 ROG. CA. din 27.03.2015 întocmit de Oficiul Comisiei rogatorii internaționale a Curții de Apel Roma, privind audierea cet. Italiei, Mallozzi Francesco, în declarațiile acestuia se susține că, ultimul ar fi achitat drept recompensă lui Suruceanu Eugen – sume de 4 euro, prevăzut de regulamentul CIOOF. Executându-se comisia rogatorie, se constată că, fără a-și proba declarația prin probe contabile sau alte acte și înscrisuri, Franco Malozii doar declarativ susține că ar fi achitat lui Suruceanu Eugen sumele de câte 4 euro, însă, destinația plății nu este indicată de cetățeanul italian.

Astfel, prin rezultatele comisiei rogatorii, nu s-au confirmat cele incriminate lui de către procuror, precum că dânsul ar fi primit careva sumă concretă de bani de la partea italiană drept diurne pentru grupul din Republica Moldova. În declarațiile sale, Mallozzi Francesco nu a ținut să explice ce se înțelege prin suma de 4 euro și care a fost destinația acestei plăți.

Fiind efectuată de către Curtea de Apel Roma comisia rogatorie, ultima nu a confirmat circumstanțele rechizitoriului precum că Suruceanu Eugen ar fi însușit de la

partea italiană suma concretă de bani drept diurne pentru participarea la festival a grupului din Republicii Moldova.

La 16 decembrie 2016, a înaintat cerere scrisă, prin care a solicitat de a se numi o comisie rogatorie, prin care să se solicite autorităților italiene să fie prezentate acte, documente sau alte înscrisuri care ar confirma declarațiile lui Mallozzi Francesco, însă, care de către instanță cererea a fost respinsă, deși acceptarea cererii era necesară întru a elucida neclaritățile persistente în proces.

Conform sentinței judecătorei Ungheni din 10.01.2017, a fost dispusă încetarea procesului penal în privința lui Pricladova Nina în comiterea infracțiunii prevăzute de art.241 alin.(2) lit. b), c) Cod penal, în legătură cu existența circumstanțelor care exclud tragerea la răspundere penală, apreciindu-se critic ordonanțele de recunoaștere în calitate de parte civilă, emise de organul de urmărire penală în privința lui Bambuleac N., Buruiană V., Buruiană M., Covalciuc S., Cotici I., fără să fi fost depuse cereri de intentare a acțiunilor civile cu indicarea valorii acțiunii și cerințe de despăgubire.

În pofida faptului că apărarea a atenționat în privința calității procesuale eronate a părților vătămate, instanța de fond ilegal a admis în principiu acțiunile civile ale acestora, deși în cadrul cercetării judecătorești s-a constatat faptul lipsei acțiunilor civile sau cererilor de chemare în judecată în privința sa. Fiindu-le adresate întrebări din partea instanței în privința motivului neconcretizării pretențiilor și absenței cererilor de chemare în judecată, părțile vătămate nu au dat explicații. Nici în învinuire nu este stabilită concret care este suma prejudiciului adus fiecărei părți vătămate.

La calificarea unei infracțiuni contra proprietății, obligatoriu urmează a fi stabilit prejudiciul material, acesta fiind un semn calificativ al componenței infracțiunii, lipsa sau neconcretizarea prejudiciului echivalând cu lipsa infracțiunii contra proprietății.

Lipsa acțiunilor civile ale părților vătămate, lipsa unor pretenții materiale concrete ale acestora, face imposibilă stabilirea prejudiciului necesar pentru a constata existența unei învinuiri și condamnare pentru aceasta.

În privința capătului de învinuire în baza art.190 Cod penal s-a constatat că drept prejudiciu cauzat de el celor 42 persoane, constituie suma de 2 016 euro, persoane care de facto nu au pretenții față de el și în genere nu aveau vreun drept asupra diurnelor.

Partea acuzării a atribuit calitatea de victimă celor 42 persoane, deși la urmărirea penală numai 5 persoane s-au declarat a fi prejudiciate, dintre care numai 3 părți vătămate s-au prezentat în judecată.

Părțile vătămate Covalciuc Sanda și Cotici Ion au refuzat participarea de mai departe în judecată, fără să-și mai susțină pretențiile față de învinuit.

Nu au fost aduse probe, prin care s-ar demonstra că dânsul a însușit careva mijloace bănești din contul organizatorilor festivalurilor, ceea ce de fapt reprezintă latura obiectivă a infracțiunii imputate.

Era important de a clarifica cu certitudine: 1. dacă au avut sau nu calitate de părți vătămate unele persoane implicate în procesul penal; 2. dacă au fost sau nu prejudiciate persoane în urma presupuselor acțiuni; 3. Dacă au avut în posesie și proprietate obiectul material al pretinsei infracțiuni, adică mijloacele bănești; 4. dacă părțile vătămate au dobândit dreptul de proprietate asupra mijloacelor bănești și în ce mod.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2018, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Suceanu Eugen a fost condamnat în baza art.190 alin.(2) lit. d) Cod penal la amendă în mărime de 900 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita funcții administrative de dispoziție și organizatoric-economice pe un termen de 2 ani.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

5. Nefiind de acord cu soluția pronunțată, avocatul Oleg Trocin, a declarat recurs ordinar, prin care a solicitat casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel.

6. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din data de 28 mai 2019, a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul Trocin Oleg, casată total decizia, și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1. Pentru a se pronunța cu soluția dată, instanța de recurs ordinar a statuat că potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, *instanța de fond* a constatat în fapt că inculpatul: „în perioada lunilor iulie - august 2013, au desfășurat o activitate ilegală de întreprinzător, manifestată prin colectarea sumelor bănești de la 50 persoane și perfectarea actelor necesare în scopul organizării unei deplasări turistice în Italia, or. Minturno, obținând un profit în proporții mari în sumă de 91 541,98 lei..., în perioada de timp de la 28.07.2013 până la 08.08.2013, a însușit banii sub formă de plăți diurne, oferite de către organizatorii festivalului, în sumă de 4 euro pentru o zi pentru fiecare participant, prin ce a cauzat daune considerabile în sumă totală de 2 016 euro, echivalent a 34.090,56 lei la un număr de 42 persoane – membri ai ansamblului „Struguraș”.

Însă, nu a indicat, deci nici stabilit, locul și modul colectării sumelor bănești de la 50 persoane, în sumă de 91 541,98 lei, cine sunt aceste persoane și dacă au statut de parte vătămată, locul și modul însușirii banilor sub formă de plăți diurne, oferite de către organizatorii festivalului, cine sunt aceste persoane, dacă au statut de parte vătămată, dacă pagubele cauzate sunt considerabile pentru ei, cine sunt organizatorii festivalului care au oferit banii – persoane fizice sau juridice.

Instanțele doar au trecut în revistă probele administrate pe caz, însă nu au apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete, de fapt și de drept, invocate în rechizitoriu, și nu a indicat motivele pentru care a respins versiunile și probele aduse în sprijinul apărării.

În descriptiv, s-a constatat fapta și vinovăția inculpatului pe art.241 alin.(2) lit. b), c) Cod penal, pe când în dispozitiv, în pofida prevederilor art.art.389 alin.(4) pct. 3), 391 alin.(1) pct. 6), 395 alin.(1) pct. 2), 3), 396 pct. 2) Cod de procedură penală, controversat a dispus încetarea procesului penal. Or, instanța de fond a adoptat o hotărâre divergentă și neîntemeiată legal, deoarece conține elemente atât ale unei sentințe de condamnare, cât și a celei de încetare a procesului penal.

Instanța de apel, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat total sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o **sentința nemotivată și neîntemeiată legal**. A trecut în revistă dovezile

administrate, dar nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele în fapt și în drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins versiunile și probele apărării. Și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile inculpatului date în prima instanță, ale părților vătămate Buruiană M., Buruiană V. și Mabuleac N., a martorilor Leșanu A., Prikladov Vl., Prikladova N., Marcoci Iu., Cornei V., Sălcuțanu A., Bambuleact T., Ambros A., Chirilov R. și Graur I., probele scrise de la f.d.43 vol. V.

Examinând cauza în ordine de apel, într-un mod neclar, sumar și divergent, fiind depășite limitele învinuirii - s-a constatat că, inculpatul „a primit de la organizatorii concursului internațional folcloric organizat de CIOOF Mondial bani, a câte 4 euro pe zi pentru 42 de membri..., încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bani, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat, dat fiind că nu dispunea de asemenea competențe..., comportamentul manifestat față de partea vătămată, prin prezentarea datelor false și prin ascunderea informațiilor cu privire la situația reală ce vizează membrii ansamblului „Struguraș”, or, asemenea circumstanțe nici nu au fost imputate prin rechizitoriu.

La fel, instanța nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul de pe rol, repetate în recursul ordinar. Mai mult, nu a coroborat învinuirea formulată inculpatului cu modificările operate în art.241 Cod penal, în vigoare din 17.08.2018.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2022, a fost admis, din alte motive, apelul inculpatului, casată parțial sentința, în latura calificării infracțiunii, rejudecată cauza și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în partea respectivă: A exclude lit. ”c” în dispoziția alin.(2) art.190 Cod penal.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

7.1. Pentru a pronunța soluția instanța de apel a reținut că prin Legea nr. 179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018 a fost modificată dispoziția art.190 Cod penal și anume în dispoziția alineatului (1), textul “înșelăciune sau abuz de încredere” se substituie cu textul “inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”.

Analizând conținutul normei penale prevăzute la art.190 Cod penal, până și după modificările efectuate prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018, se observă că lit. c) din alin.(2) a fost abrogată, iar indicele calificativ „daune considerabile” se cuprinde în alin.(1).

Instanța a reținut că, prin infracțiune, inculpatul a cauzat o daună considerabilă în mărime de 34 090 lei și 56 bani, care, raportată la prevederile art.190 Cod penal modificat prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018 - constituie infracțiunea prevăzută la art.190 alin.(1) Cod penal. În atare situație, pe

episodul ce vizează condamnarea inculpatului în baza art.190 alin.(2) lit. c) și d) Cod penal se exclude din actul de învinuire, precum și din calificarea efectuată de primă instanță - lit. c) „proporții considerabile” prevăzută la art.190 alin.(2) Cod penal.

Potrivit art.10 alin.(1) Cod de procedură penală, legea penală care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Urmare a efectului retroactiv asupra situației stabilite în cauză se impune recalificarea faptei inculpatului din art.190 alin.(2) lit. c) și d) Cod penal în art.90 alin. (2) lit. d) Cod penal. Prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentelor infracțiunii prevăzute de norma penală, instanța de apel califică fapta constatată în baza art.190 alin.(2) lit. d) Cod penal: escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și cu folosirea situației de serviciu.

Instanța de apel a constatat că, în perioada de timp de la 28.07.2013 până la 08.08.2013, prezentându-se în calitate de reprezentant CIOOF Moldova, în absența unor calități delegate din partea autorităților publice locale Ungheni, asumând-și calitatea de persoană responsabilă de organizarea plecării ansamblului „Struguraș” din or. Ungheni în Italia or. Mintumo și or. Ausonia în vederea participării la concursul internațional folcloric organizat de CIOOF Mondial, prin înșelăciune și abuz de încredere - Suceanu Eugen a însușit banii sub formă de plăți diurne, oferite de către organizatorii festivalului, în sumă de 4 euro pentru o zi pentru fiecare participant, prin ce membrilor ansamblului „Struguraș” în număr de 42 persoane autorizate la acest concurs le-au fost cauzate daune materiale considerabile în sumă totală de 2016 euro, echivalentul a 34 090 lei 56 bani. Prin acțiunile sale intenționate Suceanu Eugen a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(2) lit. d) Cod penal: escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și cu folosirea situației de serviciu.

În speță, prin acțiunile inculpatului Suceanu Eugen, s-au periclitat relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile și anume a sumei de 2 016 euro, echivalentul a 34 090 lei 56 bani, iar în plan secundar – relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și minimul necesar de încredere. Astfel, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, inculpatul Suceanu Eugen a dobândit mijloace bănești sub formă de plăți diurne, oferite de către organizatorii festivalului, în sumă de 4 euro pentru o zi pentru fiecare participant, prin ce membrilor ansamblului „Struguraș” în număr de 42 persoane autorizate la acest concurs, le-a fost cauzate daune materiale considerabile în sumă totală de 2 016 euro, echivalentul a sumei de 34 090 lei 56 bani.

Cu referire la elementele constitutive ale componentei de infracțiune prevăzute de art.190 alin.(2) Cod penal, noțiunea „dobândire ilicită” are sensul autentic de „sustragere”. În acest context, instanța de judecată a remarcat că, se consideră

„sustragere” luarea ilegală și gratuită a bunurilor mobile din posesia altuia, care a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia, săvârșită în scop de cupiditate.

Totodată, acțiunile lui Suruceanu Eugen întrunesc și semnele subiectului infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) Cod penal, fiind persoană fizică responsabilă, care la momentul săvârșirii infracțiunii a împlinit vârsta de 14 ani.

În speță, cu certitudine s-a constatat că partea vătămată a transmis benevol banii către inculpat, sub influența înșelăciunii și abuzului de încredere. Primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii angajamentului promis, a avut loc în cazul în care inculpatul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat. Comportamentul manifestat de inculpat față de partea vătămată, prin prezentarea datelor false și prin ascunderea informațiilor cu privire la situația reală ce vizează membrii ansamblului „Struguraș” care au plecat în Republica Italiană. Circumstanțele cauzei, însoțite de acțiunile criminale, scopul cupidant și rezultatul infracțional, comportamentul viclean și indisponibilitatea efectivă al inculpatului față de angajamentele asumate față de partea vătămată, precedate de dobândirea ilicită a banilor în mărime de 2016 euro, demonstrează cu certitudine că inculpatul a săvârșit cu vinovăție escrocheria imputată.

Escrocheria, așa cum este reglementată în legea în vigoare, prezintă similitudini cu instituția dolului civil, care presupune, de asemenea, o inducere în eroare, însă, din datele speței, rezultă că inculpatul a urmărit obținerea unui profit în dauna patrimoniului părții vătămate, iar nu simpla vicierie a consimțământului pentru a o determina să încheie un act juridic, astfel fapta inculpatului nu se află sub imperiul legii civile, ci cade sub incidența legii penale. Prin urmare, din motivele enunțate supra, cerințele invocate de apelant, ce vizează achitarea de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c) și d) Cod penal, se apreciază ca fiind nefondate.

Soluționând chestiunea cu privire la pedeapsa penală pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. d) Cod penal, instanța de apel a luat în considerație prevederile din art.7, 61, 75 Cod penal, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de faptul că infracțiunea săvârșită, potrivit art.16 alin.(4) Cod penal, se clasifică ca fiind gravă iar din materialele cauzei, nu se confirmă repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Instanța de apel a considerat oportună și rezonabilă aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 1 000 unități convenționale echivalentul a 20 000 lei, or, prin Legea nr.207 din 29.07.2016, în vigoare de la data de 07.11.2016, a fost modificată pedeapsa amenzii la articolul pentru care este învinuit inculpatul, modificând totodată unitatea convențională din 20 lei în 50 lei. Astfel, luând în considerație faptul, că infracțiunea a fost comisă până la intrarea în vigoare a Legii indicate supra, pedeapsa cu amendă urmează a fi aplicată în quantumul în vigoare la momentul comiterii infracțiunii potrivit legii mai blânde, iar mărimea unității convenționale constituia 20 lei or, potrivit art.10 alin.(1) Cod penal, astfel că pedeapsa în vigoare la data comiterii infracțiunii este mai blândă și este în favoarea inculpatului, motiv din care acestuia urmează a-i fi aplicată o pedeapsă în limitele care erau în vigoare la data comiterii infracțiunii, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani.

Cu privire la motivele invocate de apelant, ce vizează achitarea de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.241 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal, s-a apreciat ca fiind nefondate, din următoarele considerente: Urmărirea penală și judecata în fond s-au desfășurat în strictă conformitate cu procedura prevăzută de lege și, respectiv, nu se constată încălcări care atrag nulitatea probelor administrate și a actelor procedurale efectuate. Starea de fapt și de drept stabilită prin sentința pe episodul de învinuire a inculpatului în baza art.241 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal, se combat cu probele administrate și apreciate de prima instanță. Sentința pe episodul de învinuire a inculpatului în baza art.241 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal, cuprinde elementele definitorii condamnării, prevăzute de art.394 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală.

Instanța de judecată a ajuns la concluzia că vina inculpatului Suruceanu Eugen de comiterea acțiunilor încriminate a fost dovedită în ședința de judecată, acțiunile ultimului întrunind sub aspect obiectiv și subiectiv semnele constitutive ale componenței de infracțiune stabilite la art.241 alin.(2) lit. b), c) Cod penal.

Astfel, reieșind din materialele cauzei se constată cu certitudine că, inculpatul Suruceanu Eugen, în perioada lunilor iulie - august 2013, fiind reprezentantul CIOFF Moldova și având o înțelegere prealabilă cu cet. Prikladova Nina, care îndeplinind funcția de coregraf al ansamblului de dans „Struguraș” a Palatului de Cultură a Primăriei or. Ungheni, conform ordinului de angajare nr. 584 din 21.06.1995 deși figura în calitate de administrator al SRL „Stelada - Com” (persoană juridică ce nu a fost reînregistrată și SRL „Intercultura” (în proces de lichidare din 24.09.2009) care nu au ca gen de activitate organizarea de tururi turistice cu element de extraneitate, contrar prevederilor legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi art. 1, 2, 7, 13 ce impun restricții la practicarea activității în bază de licență, prevederi congruente cu legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător art.8 alin.(1) lit. a) pct. 29 ce impune prezenta unei licențe pentru practicarea activității de turism. Având drept premisă contractul de transport nr.41 din 11.07.2013 încheiat între primăria Ungheni și SRL „Cristei Turtrans” SRL privind serviciile de transport de pasageri pe ruta Chișinău - Mintumo (Italia) - Chișinău pentru perioada 25.07.2013-11.08.2013, au desfășurat o activitate ilegală de întreprinzător, manifestată prin colectarea sumelor bănești de la 50 persoane și perfectarea actelor necesare în scopul organizării unei deplasări turistice în Italia or. Mintumo, obținând un profit în proporții mari în sumă totală de 91 541.98 lei.

Din cele menționate, instanța de judecată a ajuns la concluzia că, vinovăția inculpatului Suruceanu Eugen în comiterea infracțiunii incriminate este dovedită, iar acțiunile acestuia corect au fost încadrate în baza art.241 alin.(2) lit. b), c) Cod penal.

În contextul evaluării activității primei instanțe cu privire la aprecierea probelor administrate în cauză, fiind solidară cu concluziile cuprinse în sentința, dat fiind că sunt motivate temeinic și legal, sub aspectul, că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.241 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal este dovedită prin probatoriul administrat în cadrul procesului penal, instanța de apel a concluzionat că, nu există temeii pentru a da o nouă apreciere probelor,.

Instanța de apel a conchis că, este corectă calificarea infracțiunii efectuată de prima instanță privind determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între

semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentei de infracțiune prevăzute la art.241 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal: practicarea ilegală a activității de întreprinzător, soldată cu obținerea unui profit în proporții mari, după indicii: de două persoane și cu folosirea situației de serviciu.

Totodată, instanța de apel a reținut că prin legea nr.207 din 29.07.2016, în vigoare la 07.11.2016 fost modificată dispoziția art.241 Cod penal, în sancțiunea alin.(2) textul “de la 2 000 la 3 000” se substituie cu textul “de la 2350 la 3350”, iar textul “de la 3 000 la 6 000” – cu textul “de la 4000 la 7000”, iar potrivit legii nr. 179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, a fost modificată dispoziția art.241 Cod penal în sancțiunea alin.(2), textul “de la 4 000 la 7 000” se substituie cu textul “de la 4 000 la 6 000 de”, însă luând în considerație faptul, că infracțiunea a fost comisă până la intrarea în vigoare a Legii indicate supra, pedeapsa cu amendă urmează a fi aplicată în cuantumul în vigoare la momentul comiterii infracțiunii potrivit legii mai blânde, iar la momentul comiterii infracțiunii 28.07.2013 - 08.08.2013, prevedea drept pedeapsă amendă în mărime de la 2 000 la 3 000 unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, reținând că pedeapsa în vigoare la data comiterii infracțiunii este mai blândă și este în favoarea inculpatului, motiv din care acestuia urmează a-i fi aplicată o pedeapsă în limitele care erau în vigoare la data comiterii infracțiunii. Or, potrivit art.10 alin.(1) Cod penal, pedeapsa în vigoare la data comiterii infracțiunii fiind mai blândă și este în favoarea inculpatului, motiv din care acestuia urmează a-i fi aplicată o pedeapsă în limitele care erau în vigoare la data comiterii infracțiunii.

Instanța de apel a menționat că, potrivit sentinței atacate, inculpatul a fost liberat de răspundere penală pe episodul de învinuire în baza art.241 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal. Inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută la articolul 241 alin. (2), lit. b) și c) Cod penal în perioada lunilor iulie - august 2013 și astfel, termenul de prescripție a tragerii la răspundere penală începe din septembrie 2013.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, infracțiunea prevăzută la art.241 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal reținută în sarcina inculpatului, conform art.16 alin.(2) Cod penal, se clasifică ca fiind ușoară. Conform art.53 lit. g) și art.60 alin.(1) lit. a) și alin.(2) Cod penal, raportate la prevederile alin.(4) al aceluiași articol, s-a constatat că prima instanță corect a liberat inculpatul de răspundere penală în baza art.241 alin.(2) Cod penal, din motivul că a intervenit prescripția tragerii la răspundere penală.

Prin urmare, s-a dedus că, motivele invocate în apel ce vizează condamnarea inculpatului în baza art.241 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal reprezintă opinia subiectivă a părții apărării. Fată de lucrul judecat de primă instanță, s-a constatat motivarea amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta prevăzută la art.241 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal - reținută în sarcina inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele art.6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Vis-a-vis de argumentul părții apărării precum că la materialele s-a constatat faptul lipsei acțiunilor civile, instanța de apel a reținut că în cadrul urmăririi penale, a fost emise ordonanțele de recunoaștere în calitate de parte civilă, Bambuleac Natalia la 02.02.2016, în privința lui Buruiană Victor din 21.01.2016, în privința lui Buruiană

Maria din 21.01.2016, în privința lui Covalciuc Sanda din 17.02.2016, în privința lui Cotici Ion din 22.02.2016, menționând că i-au fost cauzate prejudicii materiale. În privința solicitării părților vătămate Bambuleac Natalia, Buruiană Victor, Buruiană Maria, Lovalciuc Sanda și Cotici Ion, privind prejudiciului material cauzat. Instanța de fond corect a reținut că, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care se invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Pârțile vătămate în cadrul ședinței le judecată au menționat că, la moment nu au fost înaintate acțiuni civile, deși au avut posibilitatea de a depune atât în cadrul procesului penal o acțiune civilă în scris, conform prevederilor art.221 alin.(1) Cod de procedură penală, cât și în procedură civilă separat de prezenta cauză, fapt care nu a avut loc.

Astfel, instanța corect a dispus admiterea în principiu acțiunile civile înaintate de Bambuleac Natalia, Buruiană Victor, Buruiană Maria, Covalciuc Sanda și Cotici Ion. Privitor la încasarea sumei de 24 046.81 lei, asupra cuantumului prejudiciului material urmează să se expună instanța într-o procedură civilă separată.

8. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs de către inculpat, prin care invocând prevederile art.427 alin.(1) pct. 6), 8), 15) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului declarat, a invocat că instanța de apel la rejudecarea cauzei nu a ținut cont de împrejurările expuse de către Curtea Supremă de Justiție în decizia sa din 28.05.2019, nu a înlăturat erorile menționate de către instanța de recurs și nu a judecat cauza în strictă conformitate cu legea.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel a lăsat fără modificare sentința în partea ce tine de pedeapsa penală pentru infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(2) lit. d) Cod penal, deși anterior - la examinarea pentru prima dată a cauzei, instanța de apel a redus pedeapsa pentru acest capăt de învinuire.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și a admis erori procesuale, ignorând faptul că, în baza apelului se face o nouă judecată în fond a cauzei, apreciindu-se din nou probele din dosar, utilizându-se și posibilitatea administrării de noi probe.

Judecând apelul, instanța de apel s-a limitat doar la redarea de la persoana a treia a circumstanțelor și împrejurărilor cauzei constatate de prima instanță, deși urma să examineze și să supună verificării toate probele și argumentele aduse de apelant, respectând prevederile legale enunțate anterior.

De asemenea, instanța de apel a apreciat unilateral probele administrate la dosar, dând prioritate acelor probe care, în viziunea acestei instanțe, demonstrează vinovăția lui Suceanu Eugen, în detrimentul celor aduse de apărare.

Instanța de apel a refuzat nemotivat inculpatului și apărării administrarea de probe noi în privința cărora Suceanu Eugen a tăcut solicitări mai multe ori în cadrul urmăririi penale și în instanța de fond.

Decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția, Suceanu Eugen a fost condamnat în privința unor fapte care nu întrunesc elementele infracțiunii și instanța de apel nu a ținut cont de jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, și

anume hotărârile CEDO Popovici împotriva Moldovei din 27 noiembrie 2007, §72, și Dănila împotriva României din 8 martie 2007, §62-63.

Se remarcă absența totalmente a motivelor care au stat la baza condamnării lui Suruceanu Eugen pe ambele capete de acuzare, or, instanța nu a argumentat și nici nu a demonstrat faptul vinovăției lui Suruceanu Eugen pe toate capetele învinuirii.

Cu privire la învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.241 alin.(2) lit. b), c) Cod penal, Suruceanu Eugen și-a motivat apelul aducând un șir de dovezi și argumente care nu au fost combătute și analizate de instanța de apel.

Cu privire la incriminarea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, Suruceanu Eugen și-a motivat apelul invocând că, instanța de fond nu a dat apreciere faptului că declarațiile inculpatului Suruceanu Eugen și nevinovăția lui a fost dovedită în mare măsură prin intermediul depozițiilor martorilor audiați în judecată, după cum: martorul Graur Ion, martorul Chirilov Radu, martorul Leșanu Aliona, martorul Prikladov Vladimir, martorul Prikladova Nina, martorul Marcoci Iurie, martorul Cornei Natalia, martorul Cornei Veaceslav, martorul Săculțanu Andrei și martorul minor Bambuleac Tatiana, martorul Ambros Alexandru.

A fost solicitat ca, prin comisie rogatorie, Curtea de Apel Chișinău să se adrese Oficiului Comisiei rogatorii internaționale a Curții de Apel Roma din Republica Italia sau altei autorități publice italiene competente în materia de comisie rogatorie, să efectueze următoarele acțiuni procesuale: Interogarea suplimentară a cetățeanului italian Francesco Mallozzi în privința faptului existenței a unor acte sau înscrisuri care ar confirma faptul că inculpatul Suruceanu Eugen ar fi primit de la cetățeanul italian Francesco Mallozzi sume de bani drept diurne pentru grupul din Republica Moldova pentru participarea la festivaluri culturale; Să se solicite și să se ridice de la cetățeanul italian Francesco Mallozzi toate actele, documentele sau alte înscrisurile care confirmă faptul că Francesco Mallozzi ar fi transmis lui Suruceanu Eugen careva mijloace bănești; Citarea martorului Francesco Mallozzi la Curtea de Apel Chișinău pentru audierea în ședința de judecată privind examinarea cauzei penale în privința lui Suruceanu Eugen pe art.art.190 alin.(2) lit. c) și d), 241 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal.

Inculpatul a apreciat acest fapt ca încălcare a dreptului său la apărare, fiind încălcat totodată și principiul egalității părților în proces. A mai invocat că, în instanța de fond nu a avut parte de un proces contradictoriu, partea acuzării având posibilitatea de a-și aduce toți martorii pe care îi dorește, pe când inculpatului i-au fost admiși pentru interogare numai 3 martori, față de cei 12 martori interogați ai procurorului.

Consideră necesar, la judecarea de către instanța de apel a cauzei penale, să fie audiate în calitate de martori persoanele: Francesco Mallozzi, Crețu Sergiu, Popa Vasile, Trocin Dumitru, Suruceanu Elvira, Marcoci Cristina, identitatea cărora este stabilită conform dosarului cauzei.

Concluziile instanței de apel nu corespund materialelor cauzei, nefiind date răspunsuri și argumentări clare atât asupra probelor acuzării, cât și a apărării, iar unele au rămas fără a se pronunța asupra lor, astfel probele administrate în cauză nu au fost apreciate în ansamblu, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și coroborării lor.

Analizând rechizitoriul, în raport cu cerințele și exigențele legislației și

jurisprudenței relevate, se constată că acesta este insuficient motivat sub aspectul informării inculpatului cu privire la învinuirea înaintată în baza art.241 alin.(2) lit. b) și c) și art.190 alin.(2) lit. c) și d) Cod penal.

Astfel, fiecare faptă imputată inculpatului este incomplet descrisă. Acțiunile care ar fi trebuit să stea la baza învinuirii nu sunt determinate cu suficientă precizie, printr-o modalitate clară și concretă de săvârșire a acțiunilor infracționale și o fixare riguroasă a coordonatelor spațiu-temporale.

Încălcarea prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței, sub aspectul încheierii defectuoase a rechizitoriului, reprezintă o cauză care exclude răspunderea penală și, ca o consecință firească, sub aspectul sancțiunii procedurale, în conjunctura art.251 alin.(2) și (3), art.332 alin.(1) și art.391 alin.(1), pct. 6) Cod de procedură penală, constituie temei legal pentru încetarea procesului penal în ședința de judecată, din motivul că există o circumstanță care exclude tragerea la răspundere penală a inculpatelor.

9. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis, din considerentele ce succed.

Conform prevederilor Legii nr.246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție), art. XI alin.(3), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate rezultă că, procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanță de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanță de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanță de recurs.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, completul de judecată reține că, este pertinent în speța dată temeiul pentru recurs invocat de recurent și prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, în vigoare până la modificările introduse prin Legea nr.246 din 31.07.2023, fiind evidențiat faptul că, instanța de apel nu a argumentat suficient soluția, neexpunându-se asupra tuturor argumentelor din apelul declarat.

În conformitate cu art.414 Cod de procedură penală, judecând apelul, instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Învăderând norma enunțată mai sus, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă faptul că, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că, provoacă un control atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau contravențional au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Reieșind din dispoziția art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiturile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Completul de judecată constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Verificând criticile expuse în recursul declarat, în raport cu actele cauzei, completul de judecată stabilește că, la judecarea cauzei, instanța de apel nu a examinat-o sub toate aspectele și nu a dat răspuns la toate motivele esențiale invocate în ordine de apel, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3. și 8., cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate (pct. 3 - 8 din decizie).

De altfel, conform principiilor care se desprind din jurisprudența CtEDO rezultă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 alin.(1) din Convenție, înglobează, *inter alia*, dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră relevante pentru cauza lor, Convenția nevizând garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci a unor drepturi concrete și efective (cauza Artico împotriva Italiei, hotărârea din 13 mai 1980). Or, acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt într-adevăr „ascultate”, adică analizate temeinic de către instanța de judecată. Cu alte cuvinte, art.6 implică, în special, în sarcina instanței, obligația de a proceda la o analiză efectivă a mijloacelor, argumentelor și propunerilor de probe ale părților (cauza Perez împotriva Franței [MC] nr.47.287/99 și cauza Van de Hurk împotriva Olandei, din 19 aprilie 1994), ce la caz nu s-a realizat.

Pe lângă faptul că, la judecarea cauzei, instanța de apel a admis erori sub aspectul că nu a dat răspuns la toate argumentele esențiale invocate în ordine de apel, completul de judecată conchide că, decizia contestată prezintă deficiențe esențiale și la capitolul motivării în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea.

Rezumând cele menționate, completul de judecată ține să accentueze că, în motivarea deciziei, instanța de apel a reținut probe care potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, nu au fost cercetate, fapt ce atestă că - condamnarea inculpatului nu se bazează pe probele cercetate în ședința de judecată, iar decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Completul de judecată reține că, judecând apelul, potrivit art.414 alin.(2) Cod de procedură penală - instanța verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

În același context, completul de judecată atestă că, verificând legalitatea și temeinicia sentinței în baza materialelor dosarului, potrivit descrierii deciziei contestate și procesului-verbal al ședinței de judecată, probele sunt trecute în revistă în partea descriptivă a deciziei. Totuși, acestea nu au constituit obiect de cercetare în ședința instanței de apel, deși au fost trecute în revistă în partea descriptivă a deciziei.

Completul de judecată, reținând prevederile art.art.100 alin.(4), 101 alin.(1)- (4) Cod de procedură penală, accentuează că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă.

Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor. Se reține că, verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

În acest context se menționează că, instanța de apel urma să dezvăluie concluzia sa și să își expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii și apărării, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale, lăsând fără justă apreciere probatoriul administrat pe cauză.

Reieșind din motivarea hotărârii recurate, se reține că instanța de apel judecând cauza în ordine de apel și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi probele scrise în partea descriptivă a deciziei (f.d.102-104 vol. VII).

Astfel, concluziile instanței de apel poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, iar așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o marjă sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

Completul de judecată ține să menționeze că, motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Motivarea hotărârii reprezintă un element de transparență a justiției inerent oricărui act jurisdicțional, iar hotărârea judecătorească este rezultatul unui proces logic de analiză științifică a pretențiilor deduse judecății, dispozițiilor legale incidente și probelor administrate în cauză în scopul aflării adevărului, urmare a unui raționament logic-juridic care se reflectă în motivarea acesteia.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 CEDO, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei 11 (2007) § 85).

Astfel spus, art.6 CEDO implică în sarcina „instanței” obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (hotărârea CtEDO Van de Hurk vs Olanda (1994) § 59).

În esență, toate acestea au conturat convingerea fermă a instanței de recurs că instanța de apel, judecând cauza, a admis eroarea de drept prevăzută de pct.6) alin. (1) art.427 Cod de procedură penală.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către această instanță, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, neavând atribuții de a judeca cauza pe fond și substitui instanța ce a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

Mai mult, la examinarea în mod repetat a cauzei penale în ordine de apel, instanța de apel nu a respectat prevederile art.436 Cod de procedură penală și nu a ținut cont că - prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 28 mai 2019 (f.d.189-208 vol. V), *în mod lucid* (f.d.207 lit. e) din decizie) se constată faptul că, **ambele instanțe** nu au judecat cauza în condițiile legii și **au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale** pe care se întemeiază soluția. Respectiv, contrar temeiurilor expuse în decizia de remiterea a cauzei la rejudecare, instanța de apel nu a reacționat conform prevederilor art.436 Cod de procedură penală și nu a desființat sentința (care, potrivit deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție - nu cuprinde motive legale), cu pronunțarea unei noi hotărâri (de condamnare, achitare sau unei alte soluții legale), potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, să verifice și să aprecieze minuțios probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu

cerințele legii, să dea apreciere cuvenită fiecărei probe examinate și toate în ansamblu, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpaților și să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

10. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Admite recursul declarat de către inculpatul Suruceanu Eugen, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2022, în cauza penală în privința lui *Suruceanu Eugen xxxx*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

Malanciuc Ion